PYÖRÄLIITTO
CYKELFÖRBUNDET FINNISH CYCLISTS' FEDERATION

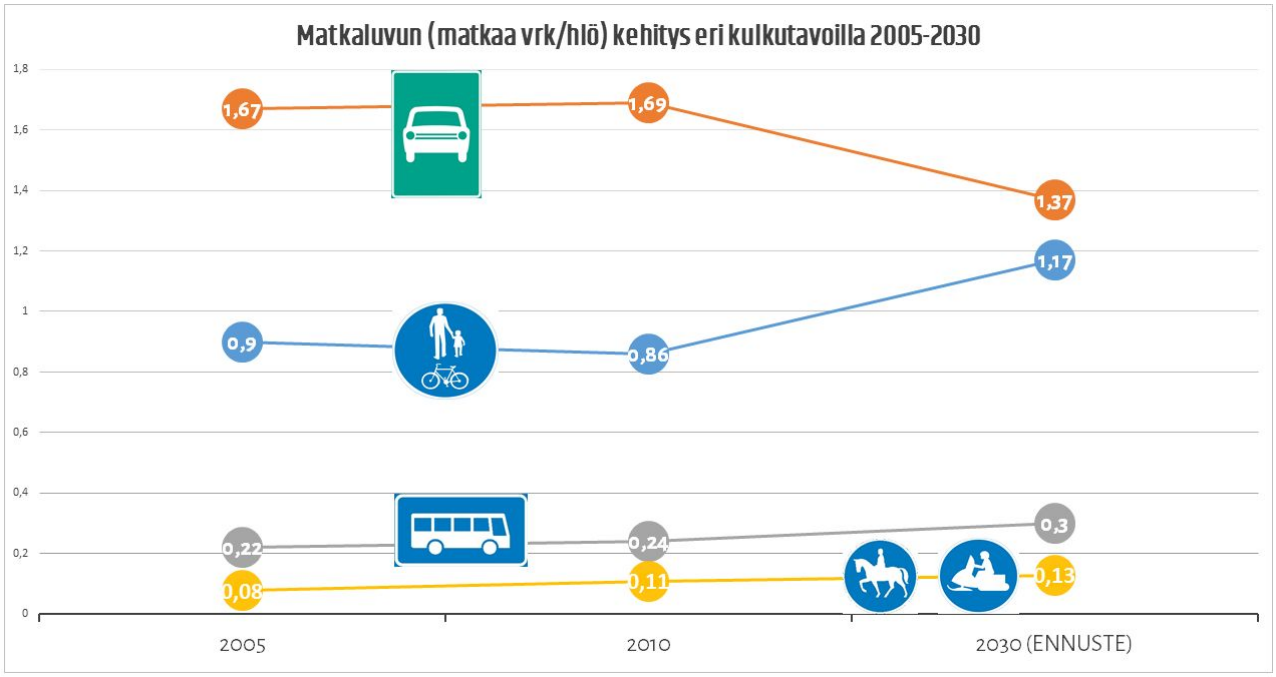
LAUSUNTO YMPÄRISTÖVALIOKUNNALLE 15.2.2017

Asia: VNS 7/2016 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030

Pyöräliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon valtioneuvoston selonteosta kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030.
Strategia on yksi tärkeimpiä hallituskauden tärkeimpiä, sillä se ratkaisee meidän ja erityisesti lastemme tulevaisuuden.

LIIKENTEEN MUUTOKSET OVAT SUURIA

Strategiassa on liikennettä koskien kunnianhimoinen tavoite: "Huolehditaan liikenteen ja maankäytön yhteensovittamisesta sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä erityisesti kaupunkiseuduilla. Kävelyn ja pyöräilyn osalta tavoitellaan 30 prosentin kasvua näiden matkojen määrissä vuoteen 2030 mennessä. Varaudutaan liikkumistottumuksien muuttumiseen myös kaavoituksessa ja pysäköintinormeissa." Pidämme tavoitetta ilmstopäästöjen näkökulmasta hyvin perusteltuna ja kiitämme sen rohkeutta. Strategiassa esitetyt toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä sen saavuttamiseen, vaan lisäksi tarvitaan merkittäviä investointeja. Etuna näillä investoinneilla on niiden erittäin hyvä taloudellinen kannattavuus.
Pyöräilyn ja kävelyn lisäämiseksi vuorokausittaisten matkojen jakauman on pakko muuttua radikaalisti. Pyöräliiton arviossa on huomioitu, että matkojen kokonaismäärä kasvaa maltillisesti samaan aikaan kun pyörällä ja kävellen tehtävät matkat kasvavat strategian mukaisesti 30 % ja joukkoliikenne jatkaa kasvu-uralla. Jotta tavoite saavutetaan, autolla tehtävien matkojen on vähennyttävä huomattavasti – mikä onkin ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta järkevää.

Tavoitteesta puuttuu myös vertailuvuosi, josta kasvua lähdetään laskemaan. Mielestämme hyvä lähtökohta on vuosi 2005, sillä se on EU komission Suomelle asettaman 39 % päästövähennyksen vertailuvuosi. Vuonna 2005 on myös tehty henkilöliikennetutkimus, josta saadaan liikkumisesta vertailutietoja.

+358 44 279 5588 | pyoraliitto@pyoraliitto.fi | www.pyoraliitto.fi

PYÖRÄLIITTO
CYKELFÖRBUNDET FINNISH CYCLISTS' FEDERATION

PYÖRÄILY TUOTTAA JO 1,15 MILJARDIA VUODESSA

Pyöräily tuottaa jo nyt lähinnä terveyshyötyinä 1,15 miljardia euroa (Kävelyn ja pyöräilyn terveysvaikutusten arviointi, Kunnossa Kaiken Ikää hanke, 2014). Valtio investoi kävelyyn ja pyöräilyyn noin 20-30 miljoonaa euroa ja kunnat yli 100 miljoonaa vuosittain. Joten tuotto on erittäin hyvä jo nykyisin.

Pyöräilyn ja kävelyn lisääminen ovat päästövähennystoimenpiteistä siitä poikkeuksellisia, että ne tuottavat yhteiskunnalle taloudellista hyötyä. Tuotto tulee lähinnä terveysvaikutuksista, mutta myös ilmastopäästöjen, melusaasteen ja pienhiukkaspäästöjen vähentyminen sekä paikallistalouden piristyminen vaikuttavat. Esimerkiksi henkilöautojen korjaukseen käytettävästä rahasta n. 80 % valuu ulkomaille, kun taas pyörien huollossa valtaosa käytetystä rahasta jää paikallistalouteen.

On myös hyvä huomata, että yksityisautoilu vaatii paljon arvokasta maata kaupungeissa. Aamulehti uutisoi 12.2.2017, että pelkästään Tampereella on 1289 jalkapallokentän verran pysäköintipaikkoja, eli 3,5 paikkaa per tamperelainen auto.

PYÖRÄILYSSÄ ON PALJON POTENTIAALIA

Alle 5 km:n matkoista Suomessa pyöräillään 12 %, autoillaan 45 %. Esimerkiksi Hollannissa alle 5 km:n matkoista pyöräillään 39 %. Siirtymäpotentiaalia yksityisautosta pyörään on erittäin paljon ja sitä lisää sähköavusteisten pyörien tulo markkinoille. Niillä liikkuu tarvittaessa useampi lapsikin ja viikon ostokset ilman hikoilua. Pyöräilyn osuuden huomattava nostaminen kaupungeissa on täysin realistista.

TALVI EI OLE ESTE PYÖRÄILYLLE - INFRA ON

Joensuulaisista pyöräilijöistä 57 % jatkaa läpi talven, etelän suurissa kaupungeissa vain 10-20 %. Ero on kunnossapidon laadussa ja väylien laatutasossa. Pyöräliikenne on merkittävä osa liikennejärjestelmää ympäri vuoden, jos niin halutaan.

POLKUPYÖRÄ TOIMII MYÖS KAUPUNKILOGISTIIKASSA

Selonteon mukaan tieliikenteen päästöistä 37 prosenttia aiheutuu paketti- ja kuorma-autoista. Näiden päästöjen vähentämiseen ei ole kuitenkaan selonteossa kiinnitetty huomiota. Suomessa on perinteisesti tehty kaupunkilogistiikkaa lähes samalla kalustolla kuin kaupunkien välistä logistiikkaa. Kuorma-autot kaupungeissa ovat hitaita, kalliita ja aiheuttavat suuria päästöjä. Vaihtoehto on uudenlaiset sähköistetyt polkupyörät ja keveät sähköajoneuvot.

EU-tasolla on laskettu että 25 % kuljetuksista olisi jo nyt kannattavampaa tehdä pyörillä. Jotta alan yritykset tarttuvat tähän mahdollisuuteen, vaaditaan yhteiskunnan ohjausta: isoilla ajoneuvoilla keskustoihin saapuminen pitäisi olla luvanvaraista ja keskustojen lähettyviltä pitäisi löytyä tilaa minilogistiikkakeskuksille, joista lähetykset voidaan jaella keveille ajoneuvoille.

MUUTOSEHDOTUKSET VALTIONEUVOSTON SELONTEKOON

RAHOITUSSUUNNITELMAT EIVÄT TUE LIIKENNEJÄRJESTELMÄN MUUTOSTA

Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin ”vahvistaa valtioiden sopeutumiskykyä ilmastonmuutokseen sekä suunnata rahoitusvirrat kohti vähähiilistä ja ilmastokestävää kehitystä.”

+358 44 279 5588 | pyoraliitto@pyoraliitto.fi | www.pyoraliitto.fi

Liikennejärjestelmien uudistuksessa puuttuu rahoitusvirtojen suuntaaminen kohti päästöttömiä vaihtoehtoja. Strategian kohdassa ”Arvio esitettyjen toimenpiteiden uusista rahoitustarpeista” jätetään täysin huomioimatta pyöräilyn, jalankulun ja joukkoliikenteen rahoitustarpeet. Ainoa esitetty uusi rahoitus 25 miljoonan sähkö- ja kaasuautojen lisäämiseen.
Pyöräily ja kävely eivät lisäänny pelkällä hyvällä tahdolla, vaan keskiössä on hyvä infrastruktuuri, tiivis yhdyskuntarakenne ja kannustimet eri välineiden käyttöön.
Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen suosiminen vähentää myös tieverkon kulutusta ja aiheuttaa sitä kautta merkittäviä säästöjä.

Esitämme seuraavia lisäyksiä selontekoon:

- Varataan 30 miljoonaa euroa vuodessa kuntien kävelyä ja pyöräilyä edistäviin investointeihin. Valtion osuus on enintään 30 % kunnan kävelyn ja pyöräilyn budjetista. Tämä investointi tuottaa kymmenen vuoden päästä terveys-, aika- ja ympäristöhyötyinä varovaisen arvion mukaan 150 miljoonaa euroa vuodessa, parhaimmillaan jopa 240 miljoonaa.
- Varataan hankintatukea sähköavusteisten pyörien hankintaan yhteensä miljoona euroa vuodessa.
- Selonteko ei huomioi ansiotuloverojärjestelmän merkitystä liikennetapojen valintaan. Tällä hetkellä 80 % kodin ja työpaikan välisen matkan kuluvähennyksistä kohdistuu yksityisautolla kulkeville. Esitämme, että Suomessa siirrytään Suomen ympäristökeskuksen ja Valtiovarainministeriön vuonna 2015 esittämään kilometripohjaiseen vähennysmalliin. Jos verovähennyksen tasoa muutetaan samalla voidaan saada jopa 500 miljoonan euron säästöt.
- Erilaisia kestävien liikennetapojen käyttöä suosivia verokannustimia pitäisi myös selvittää. Esimerkkejä kannustinmahdollisuuksista ovat pyörien ja niiden tarvikkeiden vähennysoikeus ansiotuloverotuksessa ja liikuntasetelin käytön laajentamista pyörien huoltoon.

Lisätiedot

Pyöräliitto ry
Matti Koistinen, toiminnanjohtaja
P. 044-2795588
matti.koistinen@pyoraliitto.fi